

Üniversiteli Üst Düzey Halkoyunları Sporcularının Sigara ve Alkol Kullanımlarının Bedenlerini Algılama Düzeylerine Etkisi

The Effects of Smoking and Alcohol Consumption on the Body Perception Level of Elite Universty Folkdancers

Atilla PULUR

Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
pulur@gazi.edu.tr

Elif ÜSTÜN

Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Ebru Olcay KARABULUT

Ahi Evran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
eoyucel@ahievran.edu.tr

ÖZET

Çalışmamız üniversiteler arası sportif etkinliklere katılan üst düzey halkoyunları sporcularının sigara ve alkol kullanımlarına göre çok yönlü bedenlerini algılama düzeylerini araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini; 17 üniversiteden 93'ü bayan, 101'i erkek olmak üzere toplam 194 gönüllü sporcu oluşturmaktadır. Çalışmada "Çok Yönlü Vücut imajı İlişki Ölçeği (MBSRQ)" kullanılmıştır.

Elde edilen veriler, yüzde frekansı ve t testi ile istatistiki açıdan değerlendirilerek analiz edilmiştir.

Bulgular tasnif edilmiş ve cinsiyete göre; beden alanlarından doyum düzeyinde ($t=-2,562;p<0,05$), sigara kullanımına göre ise; görünüşü değerlendirme düzeyinde ($t=4,116;p<0,05$), fiziksel yeterlilik değerlendirme düzeyinde ($t=2,524;p<0,05$) ve beden algularından doyum düzeyinde ($t=2,526;p<0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; erkek halkoyuncuların bayan halkoyunculara oranla daha fazla sigara ve alkol kullandığı tespit edilmiştir. Erkek halkoyuncuları bayan halkoyunculara oranla dış görünüşlerinden daha fazla memnun oldukları saptanmıştır. Deneklerden alkol kullanan bayan ve erkek sporcular arasında beden algılamalarında bir fark görülmezken, sigara kullanan bayan ve erkek sporcuların sigara kullanmayanlara göre kendi bedenlerini algılama düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Halkoyuncuları, Vücut imajı, Beden Algısı, Sigara, Alkol

ABSTRACT

The purpose of this study was to determine the effects of cigarette and alcohol consumption on body perception level of folk dancers who participated in intercollegiate sports.

A total of 194 volunteer athlete students (93 female and 101 male) from 17 universities participated in this study. In this study “Multi-way body image relations scale (MBSRQ)” was used. The resulting data, was analyzed by evaluating statistically the percentage frequency and t test.

Results were classified according to gender, body areas satisfaction level ($t = -2.562$; $p < 0.05$), compared to the non-use; appearance at the level of assessment ($t = 4.116$; $p < 0.05$), physical competence assessment level ($t = 2.524$; $p < 0.05$) and at the level of satisfaction of body image ($t = 2.526$; $p < 0.05$) statistically significant differences were found.

As a result, the male folkdancers smoking and alcohol is consumption more than female folkdancers that have been identified. It has been found that male folkdancers are more glad from their outward appearance than female folkdancers.

There was no difference between body perceptions among female and male subjects with alcohol consumption female and male athletes that smoke compared to non-smokers have higher levels in their body perception levels.

Keywords: *University folkdancer, Body image, Body perception, Cigarette, Alcohol*

SUMMARY

Purpose: Smoking and alcohol use of university athletes perceived their level of impact on their bodies, aesthetic and visual quality in the foreground which is thought to be important for folk dance. The purpose of this study was to determine the effects of cigarette and alcohol consumption on body perception level of folk dancers who participated in intercollegiate sports.

Methodology: A total of 194 volunteer athlete students (93 female and 101 male) from 17 universities participated in this study. In this study “ Multi-way body image relations scale (MBSRQ)” was used. MBSRQ; Appearance evaluation, appearance orientation, physical competence evaluation, orientation, physical competence, health assessment, health orientation, physical spaces to get tired, and 5 from the 7-choice sub-group consists of a total of 57 items. The resulting data, was analyzed by evaluating statistically the percentage frequency and t-test.

Findings: Results were classified according to gender, body areas satisfaction level (t = - 2.562: p <0.05), compared to the non-use; appearance at the level of assessment (t = 4.116: p <0.05), physical competence assessment level (t = 2.524: p <0.05) and at the level of satisfaction of body image (t = 2.526: p <0.05) statistically significant differences were found.

Result: Folk dancers' sex, alcohol, cigarette use and other perceived levels were not found as significant (p>0,05). As a result, the male folk dancers smoking and alcohol consumption was found as more than smoking and alcohol consumption female folk dancers. Moreover, It was found that male folk dancers were more glad from their outward appearance than female folk dancers. Also in the results, according to the gender variable, folk dancers' appearance evaluation, appearance orientation, physical competence evaluation, orientation, physical competence, health assessment, health orientation subscales were not found as significant. According to the smoking variables, there were no significant differences among the folk dancers' appearance orientation, physical competence orientation, health evaluation, health orientation and physical spaces sub-scales.

Discussion: Most of the results obtained from this study was found as parallel to the literature related. On the other hand, inconsistency of the results from the current study with the related literature can be resulted from the folk dance branch in which body aesthetic and appearance is more important than the other sport branches.

GİRİŞ

Geçmişten günümüze, insanların birbirleriyle dolaysız ve doğrudan ilişki kurabildikleri bir sanat dalı olan dans, insan bedeninin dili şeklindeki tanımının yanı sıra; güçlü, görsel ve işitsel özellikleri gereği insan yaşamında yaşanmış ya da yaşanması düşünülen birçok olayı yorumlayabilmektedir (Tekin 1998). Bu nedenle, halk dansları giderek ilginin arttığı bir dans çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır (Yılmaz, Akın, Kale, Onarıcı 2006).

Halk oyunları, ‘halk kaynağından gelen, halkın öz kültürünün zengin ve çeşitli yanlarını yansıtan; bir olayı, bir sevinci, bir coşkuyu, bir üzüntüyü ifade eden müzikli ya da müziksiz olarak, gruplar halinde veya bireysel olarak icra edilen ölçülü ve düzenli hareketler’ olarak tanımlanabilir (Gezer, Görücü 2006).

İnsanların vücutlarından hoşnut olma isteği, onları kendileri için uygun ve doğru olan vücut şekli ve ölçülerine ulaşma çabası içine sokmaktadır. Kişinin kendi vücudundan hoşnut olma düzeyi, beden imgesinden hoşnut olma olarak adlandırılır. Samonds ve Cammermeyer (1989)’e göre beden imgesi, bireyin kendi bedenini algılamasıdır.

Bireyin bedeninin kendi tarafından değerlendirilmesi benlik kavramının ayrıntılı olumluluğunu kolaylaştırır ve benzer olarak beden hakkında negatif duygular ve negatif benlik kavramını meydana getirir. Fiziksel standartlara göre toplum ve diğerleri tarafından değerlendirilmede başarısızlık, benlik kavramı gelişimi üzerinde ezici içsel etkilere sahiptir. Bu nedenle insanlar kendilerine sunulan ideal ölçütlere göre bedenleri ile ilgili duygu ve tutum geliştirmektedirler. İdeal ölçülerden sapma o bireyin kendilik (self) değerlendirmesinde değişmeye yol açar (Doğan ve Doğan 1992).

Benlik kavramı, bireyin kendini algılamasına değerlendirmesine ilişkin getirdiği görüşler olarak tanımlanabilir. Benlik, bireyin kim olduğu konusundaki düşüncelerinin ve kendi hakkındaki değerlendirmelerin tümüdür. Bireyin kendisi hakkındaki değerlendirmeleri gerçek benliğini oluşturur (Yentür 2004).

Benlik kavramı ve spor arasındaki ilişkinin psiko-motor boyutta özelleştirerek ele alınması ve alana özgü araçlarla ölçülmesi gerekmektedir. Çok yönlü benlik kavramının bir boyutu olan “fiziksel ben (physical self-concept) ”,“kendini fiziksel algılama (physical self- perception) ” kavramları gündeme gelmektedir. Bunlar benlik kavramının önemli bir boyutudur. Fiziksel yeteneklerimizi içeren bu kavram kişiliğimizin referans noktasıdır. Beden imgesiyle kendilik (self) imgesi arasında yakın bir ilişki olduğu görüşü giderek daha çok kabul görmektedir. Bu ifadeler, beden imgesiyle kendilik imgesi arasında bir ilişki olduğu görüşünü desteklemektedir (Doğan ve Doğan 1992).

Kendini fiziksel algılama, son yıllarda araştırmacılar tarafından spora katılımı ilişkili araştırılan bir kavramdır (Gültekin 2002). Fiziksel olarak kendini yeterli gören veya başkaları tarafından o şekilde algılanan bireyin kendi vücudunu beğenmesi ve fiziksel olarak kendi kendine yeterli olabileceğini düşünmesinin yanı sıra, algılanan fiziksel yeterliliğin üst seviyede olması sonucunda öz saygı düzeyi gibi benliğin temel yapılarının da yüksek olması olağan bir durumdur. Fiziksel olarak iyi durumda olmanın psikolojik gelişimi etkilediği bilinmektedir (Yentür 2004).

Yüksek beden hoşnutluğu, iyi fiziksel performans ile ilişkilidir ve fiziksel olarak aktif olan erkek ve bayanlar da bedenlerinden daha hoşnuturlar. Güçlü ve Yentür’e (2008) göre Richman ve Shaffer (2000), spor aktivitelerine katılımın beden algısını ve hoşnutluğunu artırdığını ve pozitif olarak etkilediğini belirtmişlerdir. Çelik ve ark.’na (2006) göre Tritshler (2000) fiziksel aktivitenin bir başka olumlu yanını bireyin bedenine, dolayısıyla kendine saygı duyması şeklinde ifade etmektedir. Kişinin bedenini olumlu yönde algılamasına yardımcı etmenlerin yanı sıra fiziksel açıdan iyi durumda olmayı olumsuz yönde etkileyebilecek etkenlerinde olabileceğini söyleyebiliriz. Madde kullanımını bu olumsuz etmenler arasında sayabiliriz. Sigara ve alkol insan sağlığını yaşam boyu tehdit eden en önemli küresel sorunlar arasında yer almaktadır. Alınan yasal önlemler ve sigara karşıtı etkin kampanyalar nedeniyle son zamanlarda endüstriyel batı ülkelerinde erişkinlerde sigara içme sıklığında giderek azalma

görüldükçe, gelişmekte olan ülkelerde aksine tütün kullanım sıklığında artış gözlenmektedir. Sigara içiciliğinde artış özellikle kadın, ergen ve genç erişkinlerde olmaktadır. Ülkemizde son yıllarda sigara içiciliği erkeklerde biraz azalmakla birlikte genç erişkinlerde (özellikle kadınlarda) artış göstermektedir. (Pıçakçıfe, Keskinoğlu, Bayar ve Bayar 2007). Ergen ve erişkin sporcuların alkol ve madde kullanımı ile ilgili yapılan çalışmalarda genel olarak sporun alkol ve madde kullanımına negatif etkisinden söz edilirken, belli spor dallarında kullanım oranının arttığı bildirilmiştir. Sporcuların kaygı ve ağrı düzeyini azaltmak, toplumsallaşmayı artırmak, yaralanmaların iyileşmesini hızlandırmak ve performanslarını yükseltmek amacıyla alkol ve madde kullanımına başvurdukları saptanmıştır (Karakaya, Coşkun, Ağaoğlu 2006). Fakat bunun yanı sıra Güçlü ve Yentür'e (2008) göre; Moss ve Bessinger'in (1999) yapmış oldukları çalışma da sporcu olanlar sporcu olmayanlara göre beden formda olmayı daha çok önemsemekte ve kendilerini fiziksel olarak daha formda hissetmektedirler. Bu bağlamda fiziksel aktivitenin kişiyi bedensel açıdan ve bedenlerinden hoşnutluk açısından olumsuz yönde etkileyebilecek nedenlerden uzak tutabileceği sonucuna varabiliriz.

Çalışmanın amacı; üniversiteli sporcuların sigara ve alkol kullanımlarının bedenlerini algılama düzeyleri üzerindeki etkisinin, estetik ve görselliği ön planda olan halk oyunları branşındaki önemini araştırmaktır. Çalışma sonuçlarının, başka çalışmalardaki diğer branşlar içinde bir örnek teşkil edeceği ve ileride yapılacak çalışmalar içinde literatür değerinin olacağı düşünülmektedir.

MATERYAL VE METOT

Ülkemizde Üniversiteler arası halkoyunları yarışmalarına katılan üniversite öğrencilerinin bedenlerini algılama düzeylerini araştırmak amacıyla yapılan araştırmanın evrenini; halkoyunları final müsabakasına kalmış 17 üniversiteden (Gazi, Ankara, İnönü, Cumhuriyet, Yıldız Teknik, Marmara, Hacettepe, Erciyes, Dumlupınar,

Atatürk, Trakya, Muğla, Harran, Fatih, Çanakkale, Balıkesir Üniversitesi ve Kara Harp Okulu) 93'ü bayan, 101'i erkek olmak üzere toplam 194 sporcu oluşturmaktadır.

Çalışmada “Çok Yönlü Vücut imajı İlişkisi Ölçeği (MBSRQ)” kullanılmıştır. Orijinal “MBSRQ” tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 2000 kişiye uygulamış ölçeğin İngilizce formu Türkçe'ye iki Ruh Sağlığı ve Hastalıkları uzmanı ve bir Psikiyatri Hemşiresi tarafından çevrilmiştir. MBSRQ'da yer alan maddelerin Türk toplumu için uygun olup olmadığı belirlemek ve ölçeğin Türkçe uyarlamasına hangi maddelerin alınıp hangi maddelerin alınmayacağına karar verebilmek için madde analizi yapılmıştır. Madde analizi işlemi için 45'i kız, 45'i erkek olmak üzere toplam 90 üniversite öğrencisinin verileri kullanılmış kapsam geçerliliği için ölçeğin Türkçe uyarlamasıyla, ülkemizde geçerlik ve güvenirlik çalışması Hovardaoğlu (1990) tarafından yapılmış olan Body Cathexis Scale (BCS) ile karşılaştırılması yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışması “test-tekrar test yöntemi” ile yapılmıştır. Bunun için ölçek 20'si kız, 20'si erkek olmak üzere toplam 40 üniversite öğrencisine uygulanmıştır. (Doğan ve Doğan 1992). MBSRQ; Görünüşü Değerlendirme, Görünüş Yönelimi, Fiziksel Yeterliliği Değerlendirme, Fiziksel Yeterlilik Yönelimi, Sağlık değerlendirmesi, Sağlık Yönelimi, Beden Alanlarından Doyum olmak üzere 7 alt gruptan ve “kesinlikle katılmıyorum, çoğunlukla katılmıyorum, kararsızım, çoğunlukla katılıyorum, tamamen katılıyorum şeklinde beş seçenekli toplam 57 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin puanlanmasında denek ölçekten en az 57 en çok 285 puan alabilir ve deneğin alt grup ortalama puanı en az 1 en çok 5 olabilir. Var olan durumu tespit için; yöntemi anket (tarama), örnekleme sayısı, analiz tekniği t testi, işlem yolu olarak da SPSS kullanılan betimsel bir çalışmadır.

BULGULAR

Tablo 1. Sigara ve Alkol Kullanımının Cinsiyet Göre Yüzde Oranları

Cinsiyet	Madde	Kullananlar		Kullanmayanlar		Toplam	
		n	%	n	%	n	%
Erkek	Sigara	35	34.7	66	65.3	101	100
	Alkol	34	33.7	67	66.3	101	100
Bayan	Sigara	14	15.1	79	84.9	93	100
	Alkol	18	19.4	75	80.6	93	100

Tablo 1’de sigara kullanımı cinsiyet açısından değerlendirildiğinde; halkoyuncu bayanların 14’ünün (15.1%) sigara kullandığı, halkoyuncu erkeklerin ise 35’inin (34.7%) sigara kullandığı, görülmüştür. Alkol kullanımı cinsiyet açısından ele alındığında; halkoyuncu bayanların 18’inin (19.4%) alkol kullandığı, halkoyuncu erkeklerin ise 34’ünün (33.7%) alkol kullandığı görülmüştür.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Halkoyuncuların Bedenlerini Algılama Düzeylerinin Karşılaştırılması

Alt Ölçekler	CINSIYE T	Sayı N	Ortalama $\bar{x}$	Standart Sapma S.D	t	P
Görünüşü Değerlendirme	Bayan	93	22.25	3.89	-1.787	,076
	Erkek	101	23.29	4.20		
Görünüş Yönelimi	Bayan	93	38.63	7.39	-,009	,993
	Erkek	101	38.64	6.95		
Fiziksel Yeterliliği Değerlendirme	Bayan	93	21.53	3.74	-1.089	,278
	Erkek	101	22.11	3.68		
Fiziksel Yeterlilik Yönelimi	Bayan	93	31.35	5.77	-,829	,408
	Erkek	101	32.02	5.53		
Sağlık Değerlendirmesi	Bayan	93	20.76	4.45	-1.910	,058
	Erkek	101	21.93	4.02		
Sağlık Yönelimi	Bayan	93	37.55	7.77	-,265	,791
	Erkek	101	37.83	6.39		
Beden Alanlarından Doyum	Bayan	93	33.17	7.36	-2.562	,011*
	Erkek	101	35.79	6.83		

Tablo 2’de cinsiyete göre halkoyuncuların bedenlerini algılama düzeyleri karşılaştırıldığında, görünüşü değerlendirme alt ölçeğinin değeri ($t = -1.787$; $p > 0,05$), görünüş yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t = -,009$; $p > 0,05$), fiziksel yeterlilik değerlendirme alt ölçeğinin değeri ($t = -1.089$; $p > 0,05$), fiziksel yeterlilik yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t = -,829$; $p > 0,05$), sağlık değerlendirmesi alt ölçeğinin değeri ($t = -1.910$; $p > 0,05$) ve sağlık yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t = -,265$; $p > 0,05$) olduğundan istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunamazken; beden algılarından doyum alt ölçeğinin değeri ise ($t = -2.562$; $p < 0,05$) olduğundan istatistikî açıdan farkın anlamlı olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 3. Sigara Kullanımına Göre Halkoyuncuların Bedenlerini Algılama Düzeylerinin Karşılaştırılması

Alt Ölçekler	SİGARA	Sayı N	Ortalama $\bar{x}$	Standart Sapma S.D	t	P
Görünüşü Değerlendirme	Kullananlar	49	24.51	3.01	4.116	,000*
	Kullanmayanlar	145	22.22	4.23		
Görünüş Yönelimi	Kullananlar	49	40.08	6.62	1.718	,089
	Kullanmayanlar	145	38.15	7.27		
Fiziksel Yeterliliği Değerlendirme	Kullananlar	49	22.91	3.34	2.524	,013*
	Kullanmayanlar	145	21.47	3.77		
Fiziksel Yeterlilik Yönelimi	Kullananlar	49	32.67	4.97	1.504	,136
	Kullanmayanlar	145	31.37	5.84		
Sağlık Değerlendirmesi	Kullananlar	49	21.67	4.21	,578	,565
	Kullanmayanlar	145	21.26	4.28		
Sağlık Yönelimi	Kullananlar	49	36.83	7.35	-,964	,338
	Kullanmayanlar	145	37.99	6.97		
Beden Alanlarından Doyum	Kullananlar	49	36.61	6.41	2.526	,013*
	Kullanmayanlar	145	33.83	7.33		

Tablo 3’de sigara kullanımına göre halkoyuncuların bedenlerini algılama düzeyleri karşılaştırıldığında; görünüş yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t=1.718;p>0,05$), fiziksel yeterlilik yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t=1.504;p>0,05$), sağlık değerlendirmesi alt ölçeğinin değeri ($t=,574;p>0,05$) ve sağlık yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t= -,964;p>0,05$) olduğundan istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunamazken; görünüşü değerlendirme alt ölçeğinin değeri ($t = 4.116;p<0,05$), fiziksel yeterlilik değerlendirme alt ölçeğinin değeri ($t=2.524;p<0,05$), beden algılarından doyum alt ölçeğinin değeri ($t=2.526;p<0,05$) istatistiki açıdan farkın anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Alkol Kullanımına Göre Halkoyuncuların Bedenlerini Algılama Düzeylerinin Karşılaştırılması

Alt Ölçekler	ALKOL	Sayı N	Ortalama $\bar{x}$	Standart Sapma S.D	t	P
Görünüşü Değerlendirme	Kullananlar	52	23.09	5.18	,521	,604
	Kullanmayanlar	142	22.69	3.61		
Görünüş Yönelimi	Kullananlar	52	37.57	8.17	-1.146	,255
	Kullanmayanlar	142	39.02	6.72		
Fiziksel Yeterliliği Değerlendirme	Kullananlar	52	22.28	4.33	,918	,362
	Kullanmayanlar	142	21.67	3.46		
Fiziksel Yeterlilik Yönelimi	Kullananlar	52	31.13	6.08	-,812	,419
	Kullanmayanlar	142	31.91	5.49		
Sağlık Değerlendirmesi	Kullananlar	52	22.13	4.42	1.476	,144
	Kullanmayanlar	142	21.09	4.18		
Sağlık Yönelimi	Kullananlar	52	36.84	7.54	-,977	,331
	Kullanmayanlar	142	38.01	6.89		
Beden Alanlarından Doyum	Kullananlar	52	35.44	7.30	1.051	,296
	Kullanmayanlar	142	34.20	7.15		

Tablo 4’de alkol kullanımına göre halkoyuncuların bedenlerini algılama düzeyleri karşılaştırıldığında, görünüşü değerlendirme alt ölçeğinin değeri ($t = ,521;p>0,05$), görünüş yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t=-1.146;p>0,05$), fiziksel yeterlilik değerlendirme alt ölçeğinin değeri ($t=,918;p>0,05$), fiziksel yeterlilik yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t=-,812;p>0,05$), sağlık değerlendirmesi alt ölçeğinin değeri ($t= 1.476;p>0,05$), sağlık yönelimi alt ölçeğinin değeri ($t=-,977;p>0,05$) ve beden algılarından doyum alt ölçeğinin değeri ise ($t=1.051;p>0,05$) olduğundan istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Yapılan çalışmada, erkek halkoyuncuların (sigara %34.7-alkol %33.7) bayan halkoyunculara (sigara %15.1-alkol %19.4) oranla daha fazla sigara ve alkol kullandıkları görülmektedir. Pulur ve ark.'nın (2006) çalışmasına göre; sigara ve alkol kullanımı ile cinsiyet arasında anlamlı sayılabilecek düzeyde ilişki bulunmuştur. Sigara içen erkek sporcuların oranı %67.7; bayan sporcuların sigara kullanım oranı %32.3 iken alkol kullanan erkek sporcuların oranı %67.3 ; bayan sporcuların alkol kullanım oranı %32.7 olarak belirtilmiştir. Sivrikaya ve ark.'nın (2006) çalışmasında, %69.7'si erkek sporcu olmak üzere öğrencilerin %41.0'nın sigara kullandığı; %84.5'inin alkol kullanmadığı tespit edilmiştir. Yılmaz ve ark.'nın (2007) Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmaya göre; çalışmaya katılan deneklerden erkek öğrencilerin %66.0'mın, bayan öğrencilerin %51.5'inin sigara içtikleri, çalışmada erkek öğrencilerin %57.6'sının, bayanların %64.7'sinin alkol tükettikleri saptanmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerin bu kadar yüksek seviyede alkol ve sigara tüketmelerinin çok da makul karşılanabilecek bir durum olmadığı fakat Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin daha dışa dönük ve sosyal ilişkilerinin daha yüksek olması, toplumsal özelliklere ve toplum alışkanlıklarına daha maruz kalmasının buna neden olabileceği düşünülmüştür. Çalışma sonuçlarımız; Pulur ve ark. (2006) ile Yılmaz ve ark.'nın (2007) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Çok yönlü vücut imajı ölçek alt gruplarının, cinsiyet açısından karşılaştırıldığı tabloya göre, erkek halkoyuncuların kendi bedenlerini algılama düzeylerinin bayan halkoyunculara oranla daha yüksek çıktığını söyleyebiliriz. Bu sonuç; Ergür'ün (1996) çalışmasıyla paralellik gösterirken, Yentür'ün (2004) çalışmasıyla ve Bayraktar ve ark.'nın (2006) çalışmasıyla benzerlik göstermemektedir. Benzeşmeme nedeni, halk oyunları spor branşının farklılığından kaynaklanabilir.

Cinsiyet açısından sonuçlar değerlendirildiğinde yalnızca beden alanlarından doyum düzeyinde istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılık erkek halkoyuncuların beden alanlarından doyum puan ortalamaları $\bar{X}=35.79$, bayan halkoyuncuların puan ortalamaları $\bar{X}=33.17$ oranında yüksek çıkmıştır. Bu fark, erkek halkoyuncuların bayan halkoyunculara oranla dış görünüşlerinden (yüz, saç, gövde, kas yapısı, boy, kilo) daha fazla memnun olduklarını göstermektedir. Bu sonuç; Ergür'ün (1996) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Sigara kullanımında, görünüşü değerlendirme, fiziksel yeterliliği değerlendirme ve beden alanlarından doyum düzeyindeki farklılıklar anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç Baştuğ'un (2007) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Tablodaki genel durum göz önüne alındığında; Halkoyuncu bayan ve erkek sporcuların sigara kullanımının dış görünüşlerini olumsuz yönden etkilemediğini ve sigara kullanan halkoyuncuların görünümelerini kullanmayanlara oranla daha iyi bulduklarını söyleyebiliriz. Bu sonuç; Yılmaz ve ark.'nın (2006) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Çalışmanın bir diğer sonucuna göre; alkol kullanımının, bayan ve erkek halkoyuncu sporcularda kendi bedenlerini algılama düzeyinde anlamlılık açısından bir fark yaratmadığı söylenebilir.

Sonuç olarak; erkek halkoyuncuların bayan halkoyunculara oranla daha fazla sigara ve alkol kullandığı tespit edilmiştir. Bu durum sosyal ve kültürel nedenlerden kaynaklanabilir. Çalışmamıza katılan halkoyuncu bayan ve erkek sporcuların, çok yönlü vücut imajı ilişkisi ölçeğine göre; erkeklerin ortalaması ağırlıklı olmak üzere ve sigara kullanan bayan ve erkek sporcuların sigara kullanmayanlara göre kendi bedenlerini algılama düzeyleri yüksek çıkmıştır. Bu sonuca halkoyunları branşının estetik özelliğinin katkı sağladığı düşünülebilir ve fiziksel aktivite ve vücut imajı algısı arasında olumlu bir ilişki olduğunu ifade edebiliriz.

Halkoyunları branşında alkol ve sigara kullanımının beden algısına yaptığı etki göz önüne alındığında; diğer branşlar açısından oluşabilecek olumsuz etkiler nedeniyle, sporcuların bu tip zararlı maddelerden uzak tutulması için ikna çalışmalarına önem verilmesi ve sporcuların bu maddelerin olumsuz sonuçlarına karşı bilinçlendirilmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

Baştuğ G. (2007) Bayan Sporcuların Bedenlerini Algılama Düzeyleri ve Cinsiyet Rollerini Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.

Bayraktar A., Tekin A., Kaldırımcı M., Akçakoyun F., Karacabey K., Şahin HM. (2006) Üniversite Öğrencilerinde Beden İmgesi ve Ruh Sağlığı İlişkisi, 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, 757, Muğla.

Çelik V.O., Yılmaz İ., Solmaz A.R., Yalız D. (2006) Kurum İçi Spor Etkinliklerine Katılan Bayan ve Erkek Üniversite Öğrencilerinin Vücut İmajı Algıları Arasındaki Farklılık Üzerine Bir Araştırma (Anadolu Üniversitesi Örneği), 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, 1159, Muğla.

Doğan O., Doğan S. (1992) Çok Yönlü Vücut imajı İlişkileri Ölçeği El Kitabı, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Basımevi, Sivas.

Ergür E. (1996) Üniversite Öğrencilerinde Beden-Benlik Algısı İle Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir.

Gezer E., Görücü A. (2006) Halk Oyunları Eğiticileri ve Oyuncularının Halk Oyunlarına Yönelme Nedenlerinin Değerlendirilmesi, 9.Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, 915, Muğla.

Güçlü M., Yentür J. (2008) Milli Takım düzeyindeki Elit Bayan Sporcuların kişisel ve Sosyal Uyum Düzeyleri İle Bedenlerini Algılama Düzeylerinin Karşılaştırılması, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4, 183-192,

Gültekin O. (2002) Türkiye’de Slalom ve Kayaklı Koşu Yapan Genç Erkek ve Kayakçıların Kendini Fiziksel Algılama ve Beden İmgelerinden Hoşnut Olma Profilleri, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bursa.

Hovardaoğlu S. (1990) The Sdudy of Reliability and Validity of Body Cathexis Scale, Bachelor’s Degree Thesis (unpublished), Gazi Universty Institute of Social Sciences, Ankara.

Karakaya I., Coşkun A., Ağaoğlu B. (2006) Yüzücülerin Depresyon, Benlik Saygısı Ve Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi Anadolu Psikiyatri Dergisi, Cilt: 7:162-166

Moss L., Bessinger R.C. (1999) Disordered Eating and Body Image Perception in Male High School Athletes and Non-Athletes, Paper Presented at the Annual American Dietetic Association Convention, Atlanta, Georgia.

Pıçakçefe M., Keskinoglu P., Bayar B., Bayar K. (2007) Muğla Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Sigara İçicilik Sıklığı ve İçiciliği Arttıran Nedenler, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni,Cilt: 6, Sayı: 4

Pulur A., Kara E., Akkoyunlu Y. (2006) Üniversitelerdeki Sporcu Öğrencilerin Sigara ve Alkol Kullanma Alışkanlıklarının Araştırılması, Optimal Tıp Dergisi, Cilt:19, Sayı:1

Richman E.L., Shaffer D.R. (2000) If You Let Me Play Sport: How Might Female Sports Participation Influence the Self-Esteem of Adolescent Females, Psychology of female Quarterly.24:189-199.

Samonds R.J., Cammermeyer M. (1989) Perceptions of Body İmage in Subjects with Multiple Scleoris: A Pilot Study, J.Neuroscience Nursing, 21(3), 190-193

Sivrikaya AH., Şahin Altun Ö., Karaca Sivrikaya S. (2006) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik Bölümü Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi, 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, 556, Muğla.

Tekin KM. (1998) Dans ve Halk Dansları, Kültür Ofset, Bağırhan Yayınevi, 173-175, Ankara.

Tritshler K. (2000) Practical measurement and Assessment, Lipincott Williams&Wilkins, Philadelphia, s.409-421.

Yentür J. (2004) Milli Takım Düzeyindeki Elit Bayan Sporcuların kişilik Yapılarıyla Bedenlerini Algılama Düzeylerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kırıkkale.

Yılmaz G., İbiş S., Sevindi T. (2007) Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sigara ve Alkol Kullanımının Değerlendirilmesi, Bağlılık Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2, s:85-90

Yılmaz İ., Akın E., Kale M., Onarıcı E. (2006) Karadeniz Halk Danslarında Meydana Gelen Yaralanmaların İncelenmesi (Samsun İl Örneği), 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, 435, Muğla.

Yılmaz İ., Çelik V.O. (2006) Antrenörlük Bölümü ve Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Vücut İmajı Algıları Arasındaki Farklılık Üzerine Bir Araştırma, 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, 401, Muğla.